

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS NR. 2023/2.2**

2023-02-24, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų (toliau – Rūmai) Profesinės etikos taryba (toliau – PET) išnagrinėjo A. J. (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl architekto Donato Dirsės (toliau – Atsakovas) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – Skundas).

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2023-02-24 vykusio PET posėdžio metu. Nagrinėjant Skundą ir priimant sprendimą dalyvavo PET nariai Darius Juškevičius (pirmininkas), Andrius Bakšys, Donatas Laucius, Vaida Cromley. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Darius Juškevičius, PET sekretoriaus funkcijas posėdyje atliko Lietuvos architektų rūmų (toliau – Rūmai) teisininkas Justas Laurinčiukas. PET posėdyje paaiškinimus žodžiu teikė Pareiškėjas.

Posėdžio eiga:

I. Pareiškėjo skundo esmė

Rūmai 2023-01-04 gavo Pareiškėjo Skundą, kuriuo Pareiškėjas kreipėsi dėl Atsakovo profesinės etikos. **Skunde dėl Atsakovo profesinės etikos Pareiškėjas nurodė, kad:**

1. Atsakovas galimai pažeidė Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso (toliau – **Etikos kodeksas**) 3.1 ir 3.9 punktus: architektas D. Dirsė po dviejų apsilankymų planuojamame rekonstruoti gyvenamajame name ir detalus poreikių bei pageidavimų aptarimo pirmąjį projekto pasiūlymą pateikė visiškai neatitinkantį išsakytų poreikių ir pageidavimų. Atsakymas į atsiųstą pasiūlymą buvo išsiųstas elektroniniu paštu.
2. Atsakovas galimai pažeidė Etikos kodekso 3.10, 3.11 ir 3.13 punktus, nes anot Pareiškėjo po pasirašyto susitarimo 2021 m. Rugsėjo 12 d., kuriuo architektas D. Dirsė įsipareigojo galutinį projektą atiduoti praėjus 180 kalendorinių dienų, po kelių raginimų telefonu, pirminis variantas buvo atsiųstas praėjus 103 kalendorinėms dienoms. Po išsiųsto atsakymo su komentarais D. Dirsė į telefono skambučius neatsiliepė, į trumpąsias SMS žinutes nereaguodavo, atsakymas į siųstą laišką su komentarais nebuvo gautas.

II. Pareiškėjo paaiškinimų esmė

2023-02-24 PET posėdžio metu Pareiškėjo papildomai teikti papildomi paaiškinimai:

Paaiškino, jog po susitarimo su Atsakovu iš pastarojo gavo Pareiškėjo nuomone netinkamą projektą dėl namo rekonstrukcijos. Pareiškėjas nurodė aplinkybes, kad ne kartą buvo nuvykę į objektą ir buvo susitarta dėl norimų sprendinių, tačiau gavę iš Atsakovo brėžinius ir vizualizacijas mano, kad jos neatitinka išsakytos Pareiškėjo vizijos. Pastabas Pareiškėjas buvo pateikęs Atsakovui, tačiau po jų pateikimo Atsakovas Pareiškėją ignoravo, jokių taisymų neatliko ir praėjus ženkliam laikui Pareiškėjas nutarė nutraukti susitarimą su Atsakovu bei paprašyti jo grąžinti sumokėtą avansą,

tačiau Atsakovas iki šiol ignoruoja bet kokius bandymus susisiekti su juo. Pareiškėjas kreipėsi į PET pagal jo Pareiškėjo atstovo rekomendaciją prieš kreipiantis teismine tvarka dėl kilusio ginčo.

Pareiškėjo atsakymai į PET narių klausimus

PET nariai uždavė klausimą Pareiškėjui, kas atsiuntė susitarimo formą ir kieno iniciatyva buvo sudarytas tokio turinio susitarimas. Pareiškėjas paaiškino, kad susitarimas buvo pateiktas iš Atsakovo pusės ir jokių papildomų korekcijų nebuvo atliekama. PET nariai užklausė Pareiškėją, koks konkrečiai buvo susitarimas dėl statybą leidžiančio dokumento gavimo ir kiti galimi susitarimai dėl kitų galimų projekto dalių. PET nariai pasiteiravo, jog kadangi kaip pats Pareiškėjas nurodė kreipėsi į Atsakovą po rekomendacijų gavimo iš savo kaimynų, ar jo žiniomis jiems nebuvo problemų dėl sutartinių įsipareigojimų vykdymo ir Pareiškėjas patvirtino, jog tokios informacijos neturi. Taip pat PET nariai pasiteiravo, ar nebuvo pateikta rašytinės projektavimo užduoties prie susitarimo, tačiau Pareiškėjas patvirtino, kad tokios užduoties nebuvo pateikta. PET nariai pasitikslino, ar tokia atsiųsta medžiaga iš Atsakovo buvo gauta po jų pokalbių prie objekto ir susitarimo sudarymo ir Atsakovo patvirtino, kad taip. Pareiškėjas papildomai pakomentavo savo pateiktų pretenzijų Atsakovui esmę, akcentavo, kad jo nuomone projektas neatitiko jam keltų reikalavimų ir po pastabų pateikimo buvo netinkamai ignoruotas. Pareiškėjas paaiškino, kad jo pateiktos pastabos Atsakovui negali būti vertinamos kaip kritinės, jas galima jo nuomone ištaisyti, tačiau kadangi praėjo toks ilgas terminas po pastabų pateikimo, Pareiškėjas neketina toliau bendradarbiauti su Atsakovu ir juo nepasitiki. Pareiškėjas iki šiol nėra gavęs iš Atsakovo avanso grąžinimo, nors Atsakovas jam buvo įsipareigojęs tai atlikti.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėjas nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Etikos kodekso 3 principo („Įsipareigojimai klientui“), Etikos kodekso 3.1 ir 3.9, 3.10, 3.11 ir 3.13 punktus, t.y. visi architektūros paslaugų teikėjai pagarbiai žiūri į savo kliento ar potencialaus vartotojo poreikius ir reikalavimus, jei šie poreikiai ir reikalavimai neprieštaruoja šio kodekso principams ir jų taikymui. Tuo atveju, jei yra ar numanomas koks nors prieštaravimas, architektūros paslaugų teikėjas apie tai nedelsdamas informuoja klientą arba, jei reikia, vartotoją. Jeigu aiškiai nesusitarta kitaip, tuomet architektūros paslaugų teikėjas turi arba prisiderinti prie poreikių ir vykdyti reikalavimus, arba tuojau pat atsisakyti atitinkamos architektūros paslaugų teikimo ar samdos sutarties; visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai; visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, be priežasties nevēluodami ir, kiek tai nuo jų priklauso, per sutartą priimtina laikotarpį; visi architektūros paslaugų teikėjai nuolat informuoja savo klientą apie kliento vardu atliekamų darbų ar paslaugų teikimo eigą ir apie bet kokias kylančias problemas, kurios gali turėti įtakos tų darbų ir paslaugų kokybei ar kainai arba išlaidoms, susijusioms su projektavimo darbais, ypač tuomet, kai klientas yra nustatęs apribojimus kokybei ir kainai; visi architektūros paslaugų teikėjai greitai ir pagarbiai raštu nagrinėja skundus.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Skundą, išklausė Pareiškėjo paaiškinimų ir priimdama sprendimą rėmėsi šia aplinkybe:

a) Atsakovas po pastabų pateiktų iš Pareiškėjo apie jo parengtą projektą Pareiškėjo neinformavo jokia forma ilgą laikotarpį;

b) Pasirašyto susitarimo forma tarp Pareiškėjo ir Atsakovo buvo pateikta paties Atsakovo.

V. Sprendimo argumentai

Įvertinus pateiktą informaciją ir duomenis, Pareiškėjo paaiškinimus, PET nariai nustatė, kad Atsakovas nepagrįstai ilgą laikotarpį ignoruoja Pareiškėją ir nepateikė jokių papildomų paaiškinimų po Pareiškėjo pastabų. Todėl darytina išvada, jog Atsakovas pažeidė Etikos kodekso 3.1 taikymo atvejį, nes pagal pateiktą informaciją toks savo užsakovo ignoravimas bei nekomunikavimas apie eigą rodo nepagarbą Pareiškėjo atžvilgiu, o pastabų neištaisymas bei tuo pačiu neatsisakymas tolesnio paslaugų teikimo pažeidžia Etikos kodekso aktualų taikymo atvejį. Tokie Atsakovo veiksmai vertintini kaip neprofesionalūs ir nerūpestingi, todėl PET nariai daro išvada, kad buvo pažeistas ir Etikos kodekso 3.9 taikymo atvejis, be to, toks vėlavimas ir visiškas Pareiškėjo pastabų ignoravimas tuo pačiu pažeidžia ir Etikos kodekso 3.10 taikymo atvejį. Pagal nustatytas aplinkybes PET vertina, kad Atsakovas neinformuodamas Pareiškėjo apie pasaugų teikimo eigą po pastabų jam pateikimo pažeidė ir Etikos kodekso 3.11 taikymo atvejį bei 3.13 taikymo atvejį.

Nutarta:

- Etikos kodekso 3 principo („Isipareigojimai klientui“) 3.1 taikymo atvejis („*Visi architektūros paslaugų teikėjai pagarbiai žiūri į savo kliento ar potencialaus vartotojo poreikius ir reikalavimus, jei šie poreikiai ir reikalavimai neprieštarauja šio kodekso principams ir jų taikymui. Tuo atveju, jei yra ar numanomas koks nors prieštaravimas, architektūros paslaugų teikėjas apie tai nedelsdamas informuoja klientą arba, jei reikia, vartotoją. Jeigu aiškiai nesusitarta kitaip, tuomet architektūros paslaugų teikėjas turi arba prisiderinti prie poreikių ir vykdyti reikalavimus, arba tuojau pat atsisakyti atitinkamos architektūros paslaugų teikimo ar samdos sutarties*“). **Pažeidė (vienbalsiai);**
- Etikos kodekso 3 principo („Isipareigojimai klientui“) 3.9 taikymo atvejis („*visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai*“). **Pažeidė (trys PET nariai balsavo „už“, vienas – „prieš“);**
- Etikos kodekso 3 principo („Isipareigojimai klientui“) 3.10 taikymo atvejis („*visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, be priežasties nevēluodami ir, kiek tai nuo jų priklauso, per sutartą priimtą laikotarpį*“). **Pažeidė (vienbalsiai);**
- Etikos kodekso 3 principo („Isipareigojimai klientui“) 3.11 taikymo atvejis („*visi architektūros paslaugų teikėjai nuolat informuoja savo klientą apie kliento vardu atliekamų darbų ar paslaugų teikimo eigą ir apie bet kokias kylančias problemas, kurios gali turėti įtakos tų darbų ir paslaugų kokybei ar kainai arba išlaidoms, susijusioms su projektavimo darbais, ypač tuomet, kai klientas yra nustatęs apribojimus kokybei ir kainai*“). **Pažeidė (vienbalsiai);**

- Etikos kodekso 3 principo („*Isipareigojimai klientui*“) 3.13 taikymo atvejis („*visi architektūros paslaugų teikėjai greitai ir pagarbiai raštu nagrinėja skundus*“) (**trys PET nariai balsavo „už“, vienas – „prieš“**);
- Rekomenduoti ateityje vadovautis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. D1-189 „Dėl Statinių projektavimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintomis statinių projektavimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijomis.

PET pirmininkas _____ Darius Juškevičius

Posėdžio sekretoriaus funkcijas atliekantis _____ Justas Laurinčiukas